

Model EU

Evropský zatýkací příkaz

Úvod

Evropský vyšetřovací rozkaz je pouze dalším stupněm integračního vývoje, který byl poprvé zahájen dohodou členských států v Lucemburském městečku Schengen, odkud také pochází stejnojmenná Schengenská dohoda z roku 1985. K naplnění dřívější dohody byla vytvořena o pět let později konvence implementující stanovené záměry¹. V roce 1999 pak vešla v účinnost Amsterdamská dohoda, která Schengenskou dohodu začlenila do právního systému Unie².

Co Amsterdamská dohoda také změnila, byla politika EU, která byla rozčleněna do třech kategorií, resp. na tři pilíře. Pro nás podstatným je někdejší třetí pilíř, tzv. policejní a justiční spolupráce, do jejíž působnosti spadal především společný postup proti organizovanému zločinu, obchodu s lidmi a korupci.

Následné setkání Rady EU v Tampere 15. - 16. října 1999 navázalo na předchozí vývoj elementárním prvkem, tedy zásadou vzájemného uznávání soudních rozhodnutí³. Rámcové rozhodnutí Rady z roku 2002 (2002/584/SVV)⁴, které etablovalo Evropský zatýkáací rozkaz (EZR) bylo tak pouze dalším krokem⁵.

Evropský zatýkáací rozkaz

Členské státy byly rámcovým rozhodnutím Rady nuceny transponovat daná rozhodnutí do svých vnitrostátních právních systémů a zjednodušit tak proces extradice, tedy vydávání osob do třetích zemí. Byla také částečně prolomena dlouhodobá zásada oboustranné trestnosti, která znamenala svobodu pro pachatele v případě, že právní řád státu, v němž přebýval, neobsahoval trestný čin pro který si jej vyžádal stát druhý.

EZR přinesl hned několik nových prvků, které se dají sumarizovat do pěti základních kategorií⁶:

- 1) **Přesné lhůty:** Stát, v němž je osoba zadržena, musí tuto osobu vrátit do státu, v němž byl vydán EZR, ve lhůtě nejvýše 90 dnů od zadržení. Poskytne-li osoba souhlas s předáním, musí být rozhodnutí přijato do 10 dnů.
- 2) **Zjednodušení postupů:** U 32 kategorií závažných trestných činů byl zrušen princip **oboustranné trestnosti**, který znamená, že chování, kvůli němuž je požadováno předání, je trestným činem jak v dožadujícím státě, tak v zemi, v níž byla hledaná

1 [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42000A0922\(02\):EN:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42000A0922(02):EN:NOT)

2 <http://eur-lex.europa.eu/cs/treaties/dat/11997D/word/11997D.doc>

3 http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm, část B, VI

4 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002F0584:CS:HTML>
http://eur-lex.europa.eu/pri/en/oj/dat/2002/l_190/l_19020020718en00010018.pdf

5 V účinnost ovšem EZR vstoupil až 1. ledna 2004

6 <https://e-justice.europa.eu/contentPresentation.do?lang=cs&idTaxonomy=90&idCountry=eu&vmac=XvdFV6lDfLQl8LEkRweV2mwnvMnNSbPJXVWF3CeO6nUmWAZJ8t9g1ESKw8UcSYBS6VIHl8jtzW3jhSocGG-WQAAJSQAAAE0>

osoba zadržena. Je-li trestný čin dostatečně závažný a hrozí-li za jeho spáchání v členském státě, který zatýkáací rozkaz vydal, trest odnětí svobody ve výši alespoň tři let, musí být evropský zatýkáací rozkaz v souvislosti s daným trestným činem proveden bez ohledu na to, zda vymezení trestného činu je nebo není v obou státech stejné.

- 3) **Absence politické účasti:** Postup EZR odstranil politickou fázi vydávání. To znamená, že rozhodnutí zda předat či nepředat osobu na základě EZR, je výlučně justiční postup.
- 4) **Předávání státních příslušníků:** V zásadě nemohou země EU již odmítnout předání svých vlastních příslušníků, ledaže by samy převzaly trestní stíhání nebo výkon trestu odnětí svobody hledané osoby. Evropský zatýkáací rozkaz vychází ze zásady, že občané EU by se za své činy měli zodpovídat před národními soudy v celé EU.
- 5) **Záruky:** Na předání osoby se mohou vztahovat tři typy záruk, které musí poskytnout stát, který vydal zatýkáací rozkaz:
 - a. Byl-li EZR vydán na základě rozhodnutí vyneseno v nepřítomnosti hledané osoby, může být předání podmíněno zárukou, že osoba, na kterou se vztahuje evropský zatýkáací rozkaz, bude mít právo požádat o obnovu řízení ve státě, který požaduje její předání.
 - b. Byl-li EZR, na jehož základě je určitá osoba zadržena, vydán v souvislosti s trestným činem, za který lze udělit doživotní trest odnětí svobody, může být předání podmíněno zárukou, že obviněná osoba bude mít po uplynutí určité lhůty právo požádat o přezkoumání uloženého trestu.
 - c. Týká-li se žádost trestního stíhání státního příslušníka státu, v němž byla osoba zadržena, nebo osoby, která má v tomto státě trvalé bydliště, může být předání podmíněno zárukou, že v případě uložení trestu odnětí svobody bude osoba do tohoto státu vrácena k výkonu trestu.

EZR obsahuje konkrétně vyjmenovává trestné činy, pro které se pravidlo oboustranné trestnosti vylučuje⁷ a také taxativně určuje důvody, pro které lze vydání třetímu státu zamítnout⁸, ať už se jedná o zamítnutí obligatorní či fakultativní.

„V České republice k implementaci došlo zákonem č. 539/2004 Sb.⁹, kterým byla kompletně novelizována celá hlava dvacátá pátá trestního řádu o právním styku s cizinou. Předávání na základě evropského zatýkáacího rozkazu je tak upraveno zejména v § 403 a násl. trestního řádu. V souvislosti s implementací evropského zatýkáacího rozkazu byl rovněž novelizován trestní zákon, a to zákonem č. 537/2004 Sb.¹⁰, který nabyl účinnosti dne 22.10.2004.“¹¹

„Ve většině členských států probíhá postup předání se souhlasem do 11 dnů a bez souhlasu zhruba dva měsíce. Asi 50% předání probíhá se souhlasem hledané osoby. V průměru 20 až 25% případů se týká předání státních příslušníků k trestnímu stíhání v jiném členském státě. Evropský zatýkáací rozkaz funguje ve všech 27 členských státech a hodnocení ukazují,

7

Článek 2 2002/584/SVV

8

Články 3 a 4 2002/584/SVV

9

<http://www.mvcr.cz/sbirka/2004/sb184-04.pdf>

10

<http://www.mvcr.cz/sbirka/2004/sb184-04.pdf>

11

<http://portal.justice.cz/nsz/hlavni.aspx?k=2706&j=39&o=29&d=149215>

že tento nástroj funguje dobře. Číselné údaje (zaokrouhlené) v níže uvedené tabulce hovoří samy za sebe.“¹²

	2005	2006	2007
Vydáno	6 900	6 750	11 000
Vypátráno nebo zadrženo	1 770	2 040	4200
Předáno	1 530	1 890	3 400

Další možný vývoj EZR bychom mohli spatřovat v rozsahu tzv. *Nordického zatýkáacího rozkazu*¹³, který je platný mezi všemi severskými státy (Dánsko, Finsko, Island, Norsko, Švédsko), kdy je zcela setřen rozdíl mezi jednotlivými národnostmi¹⁴.

Evropský vyšetřovací příkaz (EVP)

Návrh EVP je pouze dalším logickým krokem v nastaveném vývoji prohlubování justiční spolupráce, avšak také velmi kontroverzním. Rada o něm jednala na svém zasedání ve dnech 8.-9.10.2010¹⁵.

„Příslušná norma by měla umožnit jednomu členskému státu předat jinému členskému státu tzv. evropský vyšetřovací příkaz za účelem provedení jednoho nebo i více konkrétních vyšetřovacích úkonů, které by měly za cíl shromáždit důkazy. Jednalo by se např. o výslechy svědků, prohlídky, zajištění věci, ale i odposlechy telekomunikačních prostředků, sledování, infiltrace, monitorování bankovních účtů apod. Motivací pro zavedení evropského vyšetřovacího příkazu má být snaha ukončit stávající roztříštěný režim získávání důkazů a vytvořit komplexní systém, který by nahradil všechny stávající nástroje v této oblasti, včetně již zmíněného rámcového rozhodnutí o evropské důkazním příkazu, které bylo přijato Radou teprve na konci roku 2008. Má tedy dojít ke změnám, které by zajistily, že zásada vzájemného uznávání v trestních věcech bude uplatněna v co nejširším okruhu rozhodnutí, která se týkají získávání důkazů. K nejvíce diskutovaným sporným otázkám během jednání Rady patřil problém, jak co nejvíce omezit důvody odmítnutí členského státu, který byl požádán jiným členem, aby zahájil příslušné vyšetřovací úkony.“¹⁶

12

<https://e-justice.europa.eu/contentPresentation.do?>

[lang=cs&idTaxonomy=90&idCountry=eu&vmac=XvdFV6lDfLQI8LEkRweV2mwnvMnNSbPJXVWF3CeO6nUmWAZJ8t9g1ESKw8UcSYBS6VIHlI8jtzW3jhSocGG-WQAAJSQAAAE0](https://e-justice.europa.eu/contentPresentation.do?lang=cs&idTaxonomy=90&idCountry=eu&vmac=XvdFV6lDfLQI8LEkRweV2mwnvMnNSbPJXVWF3CeO6nUmWAZJ8t9g1ESKw8UcSYBS6VIHlI8jtzW3jhSocGG-WQAAJSQAAAE0)

13

<http://docserver.ingentaconnect.com/deliver/connect/mnp/09027351/v79n1/s1.pdf>

[expires=1297257584&id=61122631&titleid=4949&acname=Guest+User&checksum=56AC9C42598F15FCFE98CE8406BFB830](http://docserver.ingentaconnect.com/deliver/connect/mnp/09027351/v79n1/s1.pdf?expires=1297257584&id=61122631&titleid=4949&acname=Guest+User&checksum=56AC9C42598F15FCFE98CE8406BFB830)

14

<http://www.sweden.gov.se/sb/d/2710/a/15435>

15

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/cs/10/st15/st15531.cs10.pdf>

16

<http://www.cdk.cz/pdf/monitoring/2010-11.pdf>, str. 15

Kontext

Podnět k přijetí příslušné směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech předložilo v květnu 2010 7 členských států, konkrétně se jednalo o Belgie, Bulharsko, Estonsko, Španělsko, Rakousko, Slovinsko a Švédsko.

Velká Británie se rozhodla využít možnosti nepovinné účasti, kterou jí v oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a práva dává platný Protokol č. 21 Lisabonské smlouvy. Stejný protokol umožňuje nepodílet se na přijímání opatření Rady v této oblasti Irsku. Neúčastní se ani Dánsko, kterému to umožňuje speciální Protokol č. 22 Lisabonské smlouvy o postavení Dánska.

Obsah a sporné body dle prohlášení lucemburského ministra spravedlnosti Françoise Bilgtena tento návrh jde ještě za rámec kontroverzního eurozatykače. Příslušná norma by měla umožnit jednomu členskému státu předat jinému členskému státu tzv. evropský vyšetřovací příkaz za účelem provedení jednoho nebo i více konkrétních vyšetřovacích úkonů, které by měly za cíl shromáždit důkazy. Jednalo by se např. o výslechy svědků, prohlídky, zajištění věci, ale i odposlechy telekomunikačních prostředků, sledování, infiltrace, monitorování bankovních účtů apod.

Motivací pro zavedení evropského vyšetřovacího příkazu má být snaha ukončit stávající roztržštěný režim získávání důkazů a vytvořit komplexní systém, který by nahradil všechny stávající nástroje v této oblasti, včetně již zmíněného rámcového rozhodnutí o evropském důkazním příkazu, které bylo přijato Radou teprve na konci roku 2008. Má tedy dojít ke změnám, které by zajistily, že zásada vzájemného uznávání v trestních věcech bude uplatněna v co nejširším okruhu rozhodnutí, která se týkají získávání důkazů. K nejvíce diskutovaným otázkám během jednání Rady patřil problém, jak co nejvíce omezit důvody odmítnutí členského státu, který byl požádán jiným členem, aby zahájil příslušné vyšetřovací úkony.

Většina členských států přitom podpořila diferencovaný přístup na základě toho, o jak invazivní vyšetřovací úkony by se jednalo. Problémem je však kategorizace vyšetřovacích úkonů, které z hlediska odlišných právních řádů členských států přirozeně nejsou posuzovány jednotně. K nejvíce kontroverzním patří metody typu telekomunikačních odposlechnů; členské státy by v tomto případě měly mít větší manévrovací prostor rozhodnout se, zda k takovým metodám na žádost jiného členského státu přikročí.

Dalším sporným bodem je otázka posouzení přiměřenosti žádosti o provedení vyšetřovacích úkonů. Zda má přiměřenost žádosti posuzovat stát, který žádost vydává, anebo by měl mít toto právo i stát, který je o provedení vyšetřování žádán.

Otázkou je také, jak řešit náklady pro vykonávající stát, zda mají vydávající a vykonávající stát tyto náklady za určitých stanovených podmínek sdílet či zda by mohly náklady a finanční stránka věci tvořit dostatečný důvod pro odmítnutí zahájit vyšetřování vykonávajícím státem.

Užitečné odkazy

<http://www.consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=1192&lang=CS>
<http://www.consilium.europa.eu/App/PolJu/default.aspx?detailId=66&lang=CS&cmsid=720>
http://ec.europa.eu/home-affairs/doc_centre/police/police_intro_en.htm
http://ec.europa.eu/justice/policies/criminal/extradition/policies_criminal_extradition_en.htm#
http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/l33020_en.htm
<http://www.euractiv.cz/evropske-pravo/analyza/evropsk-zatkac-rozkaz>
<http://www.euroskop.cz/8427/sekce/the-czech-republic-in-the-schengen-area/>
http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/judicial_cooperation_in_criminal_matters/l33167_en.htm
http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/judicial_cooperation_in_criminal_matters/jl0012_en.htm
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0130:01:CS:HTML>
[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42008X1220\(01\):CS:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42008X1220(01):CS:HTML)
<http://www.justice.org.uk/images/pdfs/eurschmidt.pdf>

Zdroje

<http://www.cdk.cz/pdf/monitoring/2010-11.pdf>
<http://docserver.ingentaconnect.com/deliver/connect/mnp/09027351/v79n1/s1.pdf?expires=1297257584&id=61122631&titleid=4949&accname=Guest+User&checksum=56AC9C42598F15FCFE98CE8406BFB830>
<https://e-justice.europa.eu/contentPresentation.do?lang=cs&idTaxonomy=90&idCountry=eu&vmac=XvdFV6lDfLQl8LEkRweV2mwnvMnNSbPJXVWF3CeO6nUmWAZj8t9g1ESKw8UcSYBS6VIHl18jtzW3jhSocGG-WQAAJSQAAAE0>
<https://e-justice.europa.eu/contentPresentation.do?lang=cs&idTaxonomy=90&idCountry=eu&vmac=XvdFV6lDfLQl8LEkRweV2mwnvMnNSbPJXVWF3CeO6nUmWAZj8t9g1ESKw8UcSYBS6VIHl18jtzW3jhSocGG-WQAAJSQAAAE0>
[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42000A0922\(02\):EN:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42000A0922(02):EN:NOT)
<http://eur-lex.europa.eu/cs/treaties/dat/11997D/word/11997D.doc>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002F0584:CS:HTML>

http://eur-lex.europa.eu/pri/en/oj/dat/2002/l_190/l_19020020718en00010018.pdf

http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm

<http://www.mvcr.cz/sbirka/2004/sb184-04.pdf>

<http://www.mvcr.cz/sbirka/2004/sb184-04.pdf>

<http://portal.justice.cz/nsz/hlavni.aspx?k=2706&j=39&o=29&d=149215>

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/cs/10/st15/st15531.cs10.pdf>

<http://www.sweden.gov.se/sb/d/2710/a/15435>

TOP PARTNEŘI

Generální partner Modelu OSN

Model NATO is co-sponsored by the North Atlantic Treaty Organization

Hlavní partner Modelu EU

Zastoupení
Evropské komise
v České republice

Hlavní partner Modelu OSN

Univerzitní partner

Partnerské město

Partner zahájení

Partner jednání

DODAVATELÉ SLUŽEB

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

Partner Chronicle

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Asociace pro mezinárodní otázky využívá zpravodajství z databází ČTK, jejichž obsah je chráněn autorským zákonem.

Přepis, šíření, či další zpřístupňování tohoto obsahu či jeho části veřejnosti, a to jakýmkoliv způsobem, je bez předchozího souhlasu ČTK výslovně zakázáno.

Copyright (2003) The Associated Press (AP)-všechna práva vyhrazena. Materiály agentury AP nesmí být dále publikovány, vysílány, přepisovány nebo redistribuovány.

Zpracoval: Jan Potucký

Redakční úprava: Klára Machová

Grafická úprava a tech. spolupráce: Petr Chotěboř

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XVI. ročníku Modelu OSN.

© AMO 2010

Model OSN

Asociace pro mezinárodní otázky, Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel./fax: +420 224 813 460, e-mail: model.osn@amo.cz, IČ: 65 99 95 33

»www.amo.cz« »www.studentsummit.cz«